

A KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG LEGFRISSEBB ÁLLÁSFOGLALÁSAI

Dr. Vén Gergely, vezető jogi tanácsadó, Közbeszerzési Hatóság
DOI: 10.37371/KEP.2024.3.1

A Közbeszerzési Hatóság állásfoglalások formájában ad felvilágosítást a közbeszerzési eljárásokban résztvevő jogalkalmazók számára a közbeszerzési törvény és kapcsolódó végrehajtási rendeleteinek alkalmazásával összefüggő általános jellegű megkeresésekre.

Alábbiakban a Kbt. alkalmazásával összefüggő kérdésekre adott válaszainkat rendeztük sorrendbe, bízva abban, hogy iránymutatásaink nem csak a kérdésfeltevőknek, hanem valamennyi Olvasónknak hasznos információkkal szolgálnak.

Felhívjuk Tisztelt Olvasóink figyelmét, hogy a közbeszerzésekre irányadó jogszabályok alkalmazásával kapcsolatos döntések meghozatala mindenkor a közbeszerzési eljárások résztvevőinek joga és felelőssége. Hangsúlyozzuk továbbá, hogy az állásfoglalásokban megfogalmazott véleményeknek jogi ereje, kötelező tartalma nincsen.

1. kérdés

Amennyiben az ajánlattevő a keretmegállapodás első részében benyújtott ajánlatában valamely költségvetési tétel esetében csak a munkadíjat árazta be, azaz a tételhez tartozó anyagköltség cellát nem árazta be (nulla forintot írt be az anyagköltség cellába, vagy az anyagköltség cellát kihúzta), az ajánlatkérő ennek indokára köteles-e minden esetben a Kbt. 71. § szerinti felvilágosítás kérés keretében rákérdezni (pl. arra, hogy azért nem árazta-e be az anyagköltséget, mert a kalkulációja szerint az érintett tételnél nem merül fel)?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az ajánlatkérő ilyen esetben is köteles lehet a Kbt. 71. § (1) bekezdésére figyelemmel felvilágosítást kérni.

A Kbt. 71. § (8) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„A hiánypótlás vagy a felvilágosítás megadása:

a) nem járhat a 2. § (1)–(3) és (5) bekezdésében foglalt alapelvek sérelmével és

b) annak során az ajánlatban a beszerzés tárgyának jellemzőire, az ajánlattevő szerződéses kötelezettsége végrehajtásának módjára vagy a szerződés más feltételeire vonatkozó dokumentum tekintetében csak olyan nem jelentős, egyedi részletkérdésre vonatkozó hiba javítható vagy hiány pótolható, továbbá átalánydíjas szerződés esetén az árazott költségvetés (részletes árajánlat) valamely tétele és egységára pótolható, módosítható, kiegészíthető vagy törölhető, amelynek változása a teljes ajánlati árat vagy annak értékelés alá eső részösszegét és az ajánlattevők között az értékeléskor kialakuló sorrendet nem befolyásolja.”

A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanácsnak a hiánypótlás szabályairól szóló útmutatója¹ (2023. február 20., a továbbiakban: HP-Útmutató) is kiemeli azt, hogy bár nem átalánydíjas szerződés esetén nem alkalmazható a Kbt. 71. § (8) bekezdés b) pontjának azon fordulata, miszerint az átalánydíjas szerződés esetén bizonyos körülmények fennállásakor az árazott költségvetés (részletes árajánlat) valamely tétele és egységára pótolható, módosítható, kiegészíthető vagy törölhető lenne, ugyanakkor ugyanezen pont első felének rendelkezései, miszerint a beszerzés tárgyának jellemzőire, az ajánlattevő szerződéses kötelezettsége végrehajtásának módjára vagy a szerződés más feltételeire vonatkozó dokumentum tekintetében a nem jelentős, egyedi részletkérdésre vonatkozó hiba javítható vagy hiány pótolható, ebben az esetben is érvényesülnek. Tehát tételes elszámolású szerződés esetén is helye lehet az úgyne-

¹ lásd

https://www.kozbeszerzes.hu/media/documents/Hi%C3%A1nyp%C3%B3tl%C3%A1si_%C3%BAtmutat%C3%B3_m%C3%B3d_2023_02_20.pdf.

vezett „0-s megajánlás” esetén hiánypótlásnak vagy felvilágosításnak, amennyiben az nem terjeszkedik túl az egyediségen és nem jelentős. Különösen igaz ez abban az esetben, ha a szerződés tételes elszámolású ugyan, de az ajánlatkérő a tételeket nem értékeli egyenként.

Fentieket támasztja alá – a HP-Útmutóban is hivatkozott – D.494/15/2019. számú határozat, amely szerint amennyiben valamennyi egységár esetén ajánlatkérői elvárás volt az adott költségvetési tételnél beépítésre kerülő anyagköltség feltüntetése, és nem állapítható meg, hogy az ajánlattevő mindenhol számolt felmerülő anyagköltséggel, tekintettel arra, hogy az érintett sorok anyagköltség oszlopaiban a 0.-Ft érték szerepelt, akkor a Kbt. 71. § (1) bekezdése az ajánlatkérő kötelezettségévé teszi a hiánypótlási felhívás kibocsátását, illetve a felvilágosítás kérését, hozzátéve, hogy ebben az esetben az ajánlatkérő kifejezetten előírta, hogy nem fogad el olyan ajánlatot, amely valamely ingyenes juttatást vagy ajándék megajánlást tartalmaz.

2. kérdés

Amennyiben az ajánlatkérő saját maga is úgy ítéli meg, hogy az adott tételhez nem tartozik anyagköltség vagy csak minimális mértékű anyagköltség tartozik, amelyet a piaci szokások szerint munkaköltségment szokott elszámolni a cégek nagy része, akkor az ajánlatkérő külön felvilágosítás kérés nélkül is elfogadhatja-e ezt?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az ajánlatkérő a fenti esetben köteles felvilágosítást kérni, ha a közbeszerzési dokumentumokban nem jelezte előzetesen, hogy valamely tételek beárazása nem feltétlenül szükséges vagy kifejezetten tilos.

Ha az ajánlatkérő az eljárást megindító felhívásban és a közbeszerzési dokumentumokban nem utalt arra, hogy lehetnek olyan tételek a költségvetésben, amelyeknél nincs anyagköltség, és semmilyen utasítást nem adott a tekintetben, hogy miként járjon el az ajánlattevő, ha az adott tétel esetén nem merül fel anyagköltség, akkor az ajánlatkérő pusztán megítélése nem elegendő ahhoz, hogy eldöntse, hogy az ajánlattevő megfelelően árazta-e be az adott tételt. Az ajánlatkérő természetesen juthat arra a következtetésre, hogy az ajánlattevő az adott tétel esetében helyesen járt el akkor, amikor nem tüntetett fel anyagköltséget, ezt a következtetését azonban meg kell,

hogy előzze az erre vonatkozó felvilágosítás kérés. Ebből következően szükséges lehet felvilágosítást kérni annak érdekében, hogy az ajánlatkérő megállapíthassa, hogy az ajánlattevő a tételes elszámolású szerződés teljes műszaki tartalmára ajánlatot tett-e. Ennek keretében szükséges annak megállapítása, hogy az ajánlattevő mind az anyagköltséggel, mind a munkadíjjal megfelelően számolt-e az adott tétel esetében, ehhez pedig felvilágosítás kérés szükséges. Mivel a felvilágosítás kérés nem a teljes tételre, hanem azon belül annak egy bizonyos elemére – az anyagköltségre – irányul, ezért ennek vizsgálata tételes elszámolású szerződésre irányuló közbeszerzés esetén sem ütközik a Kbt. 71. § (8) bekezdésébe.

3. kérdés

Az ajánlatkérő elfogadhatja-e azt, ha a felvilágosítás kérésre az ajánlattevő azt a felvilágosítást adja, hogy azért nem árazta be a tételhez tartozó anyagköltséget, mert az ugyanezen tétel díjköltségénél számolta el és ott árazta be?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az ajánlatkérő az ilyen választ elfogadhatja. E válasz elfogadása azonban nem jelenti azt, hogy adott esetben nem szükséges további eljárási cselekmények – például hiánypótlás elrendelése – az ajánlat érvényessé nyilváníthatósága érdekében. Az ilyen válasz azonban önmagában nem jelentheti az ajánlat érvénytelenségét.

Az ajánlattevőnek a fentiek szerinti válasza nem jár azzal, hogy az ajánlatát módosította volna, azon bármilyen változtatást végrehajtott volna. Valószínűsíthető az is, hogy bár a megkötni kívánt szerződés tételes elszámolású lesz, az ajánlatkérő az egyes tételeket mégsem értékeli egyenként, legalábbis a felvilágosításkéréssel érintett költségvetési tétel nem kerül önállóan értékelés alá. Az ajánlatkérőnek azt kell ebben az esetben vizsgálnia, hogy ez a válasz nem jelentős, egyedi részletkérdésre vonatkozik-e. A HP-Útmutató szerint a hiánypótlás, felvilágosítás „értékelése” során szintén figyelembe kell vennie ajánlatkérőnek például a 0-ás megajánlások számát, illetve az ahhoz tartozó tétel jelentőségét. Ez utóbbiak nagyobb száma, illetve az érintett tétel nagyobb jelentősége szintén afelé mutathat, hogy az ajánlatot – hiánypótlás/felvilágosításkérés kibocsátását követően – a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontja szerint érvénytelenné kell nyilvánítani. Az érvénytelenség vizs-

gálatakor, ugyanakkor az érintett tételek számát és jelentőségét egyaránt figyelembe kell venni, az adott közbeszerzési eljárás tárgyának, körülményeinek mérlegelésével. Az ajánlatkérőnek figyelemmel kell lennie arra, hogy a hiánypótlással érintett tételek száma és jelentősége miként alakul, tehát hogy a hiány az ajánlat egészét érinti-e. Az érintett tételek nagyobb száma és nagyobb jelentősége alapján dönthető el, hogy erre tekintettel az érintett ajánlat érvénytelennek minősül-e (lásd a Közbeszerzési Döntőbizottság D.188/29/2022. sz. határozatának 94. pontját). Ez független attól, hogy átalányáras vagy tételes elszámolású szerződés megkötésére irányuló közbeszerzésről van szó, mivel ezúttal nem az egyes tétel pótlása, kiegészítése, módosítása vagy törlése a vizsgálat tárgya, hanem az, hogy az adott tétel, esetleg több tétel milyen jelentőséggel bír az ajánlatban.

Megfordítva a HP-Útmutató ezen kijelentését, ebből egyúttal az is következik, hogy amennyiben az ajánlatban csupán egyetlen helyen szerepel a 0-s megajánlás, és az nem kerül magában értékelésre, akkor ez a tény is afelé mutathat, hogy a felvilágosítást el kell fogadni.

Fontos kiemelni ezzel összefüggésben azt is, hogy ilyen esetben – a felvilágosítás elfogadása mellett – felmerülhet az adott tétel hiánypótlásának szükségessége is. Amennyiben az ajánlatkérő az ajánlati felhívásban előírta, hogy a költségvetésben az anyagköltséget az „anyag egységár” cellában, a díjköltséget pedig a „díj egységre” cellában kell feltüntetni, akkor az ajánlattevő ezen előírást megszegi, ha az anyagköltséget is a „díj egységre” cellában tünteti fel. Ez a helyzet az ajánlat Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontja szerinti érvénytelenségét eredményezné. Az ajánlatkérőnek ilyen esetben azonban lehetősége van az ajánlattevőt e körülmény tekintetében hiánypótlásra felhívni. Amennyiben az ugyanezzel a tétellel kapcsolatos felvilágosítás nem ütközik a Kbt. 71. § (8) bekezdésébe, akkor valószínűsíthető, hogy a hiánypótlás sem vonatkozik jelentős vagy olyan kérdésre, amely nem minősülne egyedi részletkérdésnek. Az ajánlattevőnek tehát az anyagköltség és munkadíj megfelelő helyen – az adott tételen belüli átcsoportosításával – történő feltüntetésével jogában áll javítania az árazott költségvetését.

4. kérdés

Dinamikus beszerzési rendszer (a továbbiakban: DBR), mint a Kbt. XVI. fejezete szerinti sajátos beszerzési módszer esetén

– az egyéb többszakaszos közbeszerzési eljárásokhoz hasonlóan – a (DBR felállítására irányuló) részvételi szakasz megindítása (a részvételi felhívás feladása) minősül-e a közbeszerzési eljárás megindításának, és nem az egyes ajánlattételi szakaszok megindítása, azaz a DBR felállítása és a felállított DBR-ben az egyes konkrét beszerzések megvalósítása (ajánlattételi szakaszok) egy egységes eljárást képeznek?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint a DBR felállítására irányuló felhívással indul az eljárás.

A Kbt. 107. § (1)-(2) bekezdései az alábbi rendelkezéseket tartalmazzák:

„(1) A dinamikus beszerzési rendszerbe történő felvételre az ajánlatkérő a meghívásos eljárás részvételi szakaszának szabályait, a dinamikus beszerzési rendszerben a beszerzés megvalósítására a meghívásos eljárás ajánlattételi szakaszának szabályait alkalmazza az ezen alcímben foglalt eltérésekkel. A 83. § (3) bekezdése nem alkalmazandó.

(2) Az eljárást megindító vagy – előzetes tájékoztatóval meghirdetett eljárás esetén – meghirdető felhívásban fel kell tüntetni, hogy az ajánlatkérő dinamikus beszerzési rendszert alkalmaz. Az eljárás megindításakor a közbeszerzési dokumentumokban a beszerzés tárgyát úgy kell meghatározni, hogy a tervezett beszerzések jellege egyértelműen megállapítható legyen, valamint meg kell határozni a tervezett beszerzések becsült mennyiségét, a beszerzendő áruk, építési beruházások vagy szolgáltatások esetleges kategóriákba sorolását és az egyes kategóriák jellemzőit, valamint a leglényegesebb szerződéses feltételeket, amelyek alapján a gazdasági szereplők eldönthetik, hogy jelentkeznek-e a dinamikus beszerzési rendszerbe. A rendszerben megvalósítandó konkrét közbeszerzésre – részekre történő ajánlattétel biztosítása esetén az egyes részekre – vonatkozó pontos műszaki leírást és szerződéses feltételeket az ajánlattételi felhívás megküldésével egyidejűleg kell elérhetővé tenni.”

A Kbt. 82. § (2) bekezdése alapján a meghívásos eljárás a részvételi felhívással indul. Ebből következően a Kbt. 107. § (2) bekezdésében hivatkozott eljárást megindító felhívás a részvételi felhívás. A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanácsnak a dinamikus beszerzési rendszerről szóló útmutatója (2022. február 10., a továbbiakban: DBR-Útmutató) szerint a DBR felállítását

az erre irányuló részvételi felhívással, vagy a Kbt. 82. § (3) bekezdése alapján előzetes tájékoztató közzétételével kezdi meg az ajánlatkérő.

5. kérdés

Egy árubeszerzésre irányuló keretmegállapodásban rögzítésre kerültek a keretmegállapodás tárgyát képező eszközök minimálisan elvárt tulajdonságai, paraméterei, valamint ezen paraméterekkel definiált eszközökhöz egy-egy cikkszámot rendeltek. A keretmegállapodás tárgyát képező eszközöknek a keretmegállapodásban rögzített és elvárt tulajdonságai – még abban az esetben is, ha minimum elvárásként kerültek meghatározásra – a Kbt. 104. § (9) bekezdése szerinti lényeges feltételnek minősülnek-e?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint a műszaki paraméterek megváltoztatása a keretmegállapodás feltételeinek lényeges módosítását jelenti.

A Kbt. 104. § (9) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Ha a keretmegállapodás alapján írásbeli konzultációra vagy a verseny újraindítására kerül sor, a keretmegállapodásban meghatározott feltételeket az írásbeli konzultáció, illetve a verseny újraindítása során lényegesen nem lehet módosítani.”

Ha a verseny újraindítása során az ajánlatkérő olyan dolgot kíván beszerezni, amelyre az eredeti keretmegállapodás nem terjedt ki, akkor megsérti a Kbt. 104. § (9) bekezdését (lásd a Közbeszerzési Döntőbizottság D.37/14/2015. sz. határozatát, 22-24. oldal és a D.492/26/2023. sz. határozatának 64-72. pontjait). Az írásbeli konzultáció vagy a verseny újraindítása során az ajánlatkérő nem határozhat meg az ajánlattevőt kötelező olyan feltételeket, amelyeket az ajánlattevőnek a keretmegállapodásban tett ajánlata nem foglal magában. Ha a verseny újraindítása keretében beszerezni kívánt áru valamely műszaki paramétere megváltozik, akkor az már nem ugyanaz az áru lesz, mint amelyet az ajánlattevő a keretmegállapodásra irányuló szerződésben megajánlott, azaz a szerződés tárgyát képező ajánlati kötöttséggel terhelt áru változna meg ilyen esetben, amely lényeges változásnak tekintendő. A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács a

keretmegállapodásokkal kapcsolatos egyes kérdésekről szóló útmutatója² (2021. május 10., a továbbiakban: KM-Útmutató) ezzel összefüggésben az alábbiakat tartalmazza:

„A keretmegállapodás alapján – azaz a verseny újraindítása vagy a közvetlen megrendelés során – csak olyan műszaki tartalom szereztető be, melyre a keretmegállapodás megkötésére irányuló közbeszerzési eljárásban már ajánlatot tettek. Ilyen formában új tételek nem határozhatók meg a verseny újraindítása vagy a közvetlen megrendelés során.”

6. kérdés

Egy, a Kbt. 5. § (1) bekezdés d) pontja alapján ajánlatkérőnek minősülő szerv egy közbeszerzési eljárásban ajánlattevőként indul és a közbeszerzési eljárás eredményeképpen kötetendő szerződés teljesítéséhez, nettó 15 millió forint értéket meghaladóan igénybe kell vennie alvállalkozót, akkor az alvállalkozó kiválasztása történhet-e közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint amennyiben a 15 millió forintot elérő vagy meghaladó értékű alvállalkozói szerződés tárgya szolgáltatás megrendelés vagy árubeszerzés, vagy építési beruházás tárgyú alvállalkozói szerződés esetén az értéke az 50 millió forintot eléri vagy meghaladja, akkor az alvállalkozót közbeszerzési eljárás során szükséges kiválasztani.

A Kbt. 5. § (1) bekezdés d) pontja szerint közbeszerzési eljárás lefolytatására kötelezettek a Kbt. 9. § (1) bekezdés h)-i) pontja szerinti jogi személyek, más néven in house szervezetek.

A Kbt. 4. § (1) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„A 15. § (1) bekezdése szerinti értékhatárokat elérő értékű közbeszerzési szerződés, építési vagy szolgáltatási koncesszió (ideértve a védelmi és biztonsági tárgyú koncessziót is) megkötése érdekében az 5-7. §-ban ajánlatkérőként meghatározott szervezetek az e törvény szerinti közbeszerzési vagy koncessziós beszerzési eljárást kötelesek lefolytatni.”

Tehát amennyiben a szerződés tárgya, értéke, illetve a szerződést megkötni kívánó szervezet a Kbt. hatálya alá

² https://www.kozbeszerzes.hu/media/documents/utmutato_a_keretmegallapodassal_kapcsolatos_kerdesekrol_honlapra.pdf

tartozik, akkor a szerződés megkötése érdekében közbeszerzési eljárást kell lefolytatni. A Kbt. hatálya alóli kivételeket a Kbt. 9-14. §-ai és a Kbt. 111. §-a tartalmazza. Ezek között nem szerepel az az eset, hogy az ajánlatkérő szervezet mentesül a Kbt. hatálya alól akkor, ha közbeszerzési eljárás nyomán nyertes ajánlattevőként szerződést kötött és e szerződés teljesítése érdekében alvállalkozóval kíván szerződést kötni. Így tehát az alvállalkozó kiválasztása érdekében is közbeszerzési eljárás lefolytatása szükséges.

7. kérdés

Az ajánlatkérő az ajánlati kötöttség eredeti határidején belül nem hirdette ki az eljárás eredményét. Kihirdetheti-e jogszerűen az ajánlatkérő az eredményt a kötöttség lejártát követően, tekintettel arra, hogy ennek tilalmára vonatkozó rendelkezést a Kbt. nem tartalmaz?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az ajánlatkérő, ha nem gondoskodott arról, hogy az ajánlatok tekintetében a kötöttség továbbra is fennálljon, akkor az összegezésben a Kbt. 75. § (1) bekezdés c) pontja szerinti eredménytelenséget kell megállapítania.

A Kbt. 75. § (1) bekezdés c) pontja szerint eredménytelen az eljárás, ha az eljárásban benyújtott minden ajánlat tekintetében lejárt az ajánlati kötöttség és egyetlen ajánlattevő sem tartja fenn ajánlatát, vagy a Kbt. 70. § (2a) bekezdés szerinti száznolcvan napos ajánlati kötöttség lejártát követően az értékelési szempontokra figyelemmel legkedvezőbbnek tekinthető ajánlattevő nem tartja fenn ajánlatát.

A Kbt. 70. § (2) és (2a) bekezdései az alábbi rendelkezéseket tartalmazzák:

„(2) Ha az ajánlatkérő az elbírálást nem tudja olyan időtartam alatt elvégezni, hogy az ajánlattevőknek az eljárást lezáró döntésről való értesítésére az ajánlati kötöttség fennállása alatt sor kerüljön, felkérheti az ajánlattevőket ajánlataiknak meghatározott időpontig történő további fenntartására, az ajánlati kötöttség kiterjesztése azonban nem haladhatja meg az ajánlati kötöttség lejártának eredeti időpontjától számított hatvan napot. Ha az ajánlattevő az ajánlatkérő által megadott határidőben nem nyilatkozik, úgy kell tekinteni, hogy ajánlatát az ajánlatkérő által megjelölt időpontig fenntartja. Ha valamelyik ajánlattevő az ajánlatát nem tartja fenn, az ajánlati kötöttség lejártának

eredeti időpontját követően az eljárás további részében ajánlatát figyelmen kívül kell hagyni.

(2a) Ha az ajánlatkérő az ajánlatok bírálatát az ajánlati kötöttség (2) bekezdés szerint meghatározható legfeljebb kilencven, illetve százhusz napos időtartama alatt sem tudja elvégezni, az 54. § (7) bekezdésben foglaltakra figyelemmel kérheti fel az ajánlattevőket ajánlataiknak meghatározott időpontig történő további fenntartására. Ha az ajánlattevők eljárást lezáró döntésről való értesítését megelőzően az ajánlati kötöttség a száznolcvan napot meghaladná, az ajánlatkérő az eljárást lezáró döntést a 75. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel hozhatja meg.”

Ha az ajánlati kötöttség lejár, és az ajánlatkérő elmulasztotta az annak a fenntartása érdekében szükséges, Kbt. 70. § (2) vagy (2a) bekezdése szerinti intézkedéseket megtenni, akkor a Kbt. 75. § (1) bekezdés c) pontja szerinti eredménytelenségi ok következik be. Lejárt ajánlati kötöttség mellett az ajánlatkérő nem hirdetheti ki az eljárást eredményesként.

Ugyanakkor az ajánlatok elbírálásáról szóló összegezés az ajánlatkérőnek ebben az esetben is meg kell küldenie az ajánlattevőknek. A kérdéses esetben az ajánlatkérő szükségképpen megsérti a Kbt. 70. § (1) és (2) bekezdését (lásd a Közbeszerzési Döntőbizottság D.154/11/2021. sz. határozatának 57-69. pontját).

8. kérdés

Amennyiben az ajánlatkérő az eredeti kötöttség lejártát követően egy nappal felkéri az ajánlattevőket az ajánlatuk további fenntartására, ami alapján megállapítást nyer, hogy az ajánlattevők továbbra is fenntartják az ajánlatukat, akkor jogszerűen kihirdetheti-e az ajánlatkérő az eljárás eredményét, figyelemmel arra, hogy az ajánlattevői nyilatkozatok alapján azok továbbra is tartják az ajánlatukat?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az ajánlatkérő ebben az esetben jogszerűen tájékoztatja az ajánlattevőket az eljárás eredményéről.

Az ajánlatkérő és az ajánlattevők a Kbt.-ben meghatározott ajánlati kötöttség kogens jogintézményének keretein kívül, a közbeszerzési eljárás eredményes befejezése érdekében az ajánlati kötöttség fenntartására vonatkozó megállapodásukkal lehetővé tehetik az eljárás eredményének kihirdetését és a közbeszerzési szer-

ződés megkötését (lásd a Közbeszerzési Döntőbizottság D.32/15/2019. sz. határozatának 21. pontját), azzal a megszorítással, hogy a Kbt. 70. § (2a) bekezdésének utolsó mondata szerint, ha az ajánlattevők eljárást lezáró döntésről való értesítését megelőzően az ajánlati köztöttség a százötven napot meghaladná, az ajánlatkérő az eljárást lezáró döntést a Kbt. 75. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel hozhatja meg. Ez a megállapodás nem tartozik a Kbt. 70. §-nak a hatálya alá, ám a feleket éppúgy kötelezi. Ha ezen eljárási cselekmény nyomán megállapítható, hogy az ajánlati köztöttség fennáll, akkor az eljárás eredménye összegezésben történő kihirdetésének nincs akadálya.

9. kérdés

A 8. kérdés szerinti esetben az ajánlati biztosítéket kétszeresen kell-e az ajánlattevőknek visszafizetni a Kbt. 54. § (6) bekezdése szerint?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint ebben az esetben a Kbt. 54. § (6) bekezdésére figyelemmel szükséges a pénzben teljesített ajánlati biztosíték kétszeresének ajánlattevők részére történő visszafizetése.

A Kbt. 54. § (6) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Ha az ajánlatkérő az eljárásban való részvételt biztosíték adásához kötötte, a pénzben teljesített ajánlati biztosíték kétszeres összegének, egyéb esetekben az ajánlati biztosíték mértékének megfelelő összeg tíz napon belüli megfizetésére köteles

a) az ajánlattevők részére, ha az eljárás eredményéről az ajánlati köztöttség felhívásban meghatározott vagy meghosszabbított fennállásának ideje alatt nem tájékoztatja az ajánlattevőket;

b) a nyertes ajánlattevő, valamint – amennyiben az összegezésben megjelölésre került – a második legkedvezőbb ajánlatot tevő részére, ha a szerződést nem köti meg, kivéve a 131. § (9) bekezdése szerinti esetben.”

Megállapítható, hogy a 8. kérdésben szereplő esetben nem az ajánlati felhívásban meghatározott köztöttség áll fenn, és nem ez kerül meghosszabbításra. Ebben az esetben fennáll ugyan az ajánlati köztöttség, de ez nem a törvény erejénél fogva létrejövő, és szintén nem a Kbt.-nek megfelelően meghosszabbított köztöttség, hanem ettől függetlenül áll fenn, a felek magánjogi megállapodásán alapul.

Ebből következően ilyenkor is bekövetkezik a Kbt. 54. § (6) bekezdése szerinti eset, mivel az ajánlatkérő ebben az esetben sem az eljárást megindító felhívásban meghatározott vagy ennek meghosszabbításának idején tájékoztatja az ajánlattevőket az eljárás eredményéről, azaz ajánlatkérő ilyenkor is köteles a pénzben teljesített ajánlati biztosíték kétszeres összegének, egyéb esetekben az ajánlati biztosíték mértékének megfelelő összeg tíz napon belüli megfizetésére.

Ebben az esetben nem alkalmazható a Kbt. 54. § (7) bekezdése sem, mivel az arra az esetre vonatkozik, ha az ajánlatkérő az ajánlati köztöttség lejártá előtt hívja fel az ajánlattevőket a köztöttségük további fenntartására.

10. kérdés

A Kbt. 54. § (6) bekezdése alapján – amennyiben az ajánlatkérő nem hirdette ki az eljárás eredményét az ajánlati köztöttség határidején belül – csak azon ajánlattevőknek kell-e visszafizetni az ajánlati biztosítéket kétszeresen, akik még „köztöttségben vannak”, tehát azon ajánlattevőknek nem szükséges, akiknek az ajánlata a köztöttség lejártát megelőzően érvénytelenítésre került és az ajánlati biztosíték részükre visszafizetésre került a törvényi határidőben?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint ebben az esetben azon ajánlattevők részére, akiknek az ajánlatát az ajánlatkérő korábban érvénytelenné nyilvánította és részükre az ajánlati biztosítéket visszafizette, nem szükséges a Kbt. 54. § (6) bekezdése szerint az ajánlati biztosíték kétszeresét kifizetni.

A Kbt. 54. § (1) bekezdésének utolsó mondata szerint az ajánlati biztosíték az ajánlati köztöttség megtartását biztosítja.

Az ajánlati köztöttség megszűnik az ajánlat érvénytelenné nyilvánításával. Ennek megfelelően a Kbt. 54. § (5) bekezdés a) pontja alapján az ajánlati biztosítéket vissza kell fizetni az érvénytelen ajánlatot tett ajánlattevőnek az érvénytelenné nyilvánítást követő 10 napon belül. Ezt követően az ajánlattevőt már nem terheli ajánlati köztöttség és annak megtartását sem biztosítja már ajánlati biztosíték, tehát a Kbt. 54. § (6) bekezdés a) pontjának alkalmazása ilyen esetben fogalmilag kizárt.

11. kérdés

Egy helyi önkormányzat az általa helyi önkormányzati rendeletben meghatározott, és általa az adott szolgáltatás ellátá-

sára kizárólag jogosultsággal rendelkező Kbt. 5. § (1) bekezdés e) pontja szerinti ajánlatkérőnek minősülő szervezettel közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül jogszerűen köthet-e szerződést, amelynek tárgya például közterület fenntartás, parkfenntartás, gyepmesteri feladatok, síkosságmentesítés, ingatlan üzemeltetés/kezelés?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az ajánlatkérő ilyen szerződést a Kbt. 9. § (8) bekezdés k) pontja alapján közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül nem köthet.

A Kbt. 9. § (8) bekezdés k) pontja szerint a Kbt.-t – ha a beszerzés tárgya szolgáltatás megrendelése – nem kell alkalmazni, ha a szolgáltatást a Kbt. 5. § (1) bekezdése szerinti ajánlatkérő vagy az említett ajánlatkérők társulása jogszabályban vagy hatósági határozatban – az Európai Unió Működéséről szóló Szerződéssel (a továbbiakban: EUMSZ) összhangban – meghatározott kizárólagos jog alapján nyújtja.

E kivételi kör alkalmazásának a feltételei tehát az alábbiak:

- a) a beszerzés tárgya szolgáltatás megrendelése;
- b) a szolgáltatást a Kbt. 5. § (1) bekezdése szerinti ajánlatkérő vagy az említett ajánlatkérők társulása nyújtja;
- c) a szolgáltatást jogszabály vagy hatósági határozat alapján nyújtja;
- d) e jogszabály vagy hatósági határozat kizárólagos jogot biztosít;
- e) e jogszabály vagy hatósági határozat által biztosított kizárólagos jog az EUMSZ-szel összhangban áll.

A jogszabályon alapuló kizárólagos jognak azonban az EUMSZ 51-52., illetve 62. cikke alapján – az Európai Unió Bíróságának esetjogával összhangban – nyomós közérdeken kell alapulnia, közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okokkal kell igazolhatónak lennie. Az EUMSZ 62. cikke hivatkozik többek között az EUMSZ 52. cikkére is, amely a szolgáltatásnyújtások szabadságára vonatkozó megengedett korlátozásokról szól. Az EUMSZ 56. cikke szerint tilos az Unión belüli szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó minden korlátozás a tagállamok olyan állampolgárai tekintetében, akik nem abban a tagállamban letelepedettek, mint a szolgáltatást igénybe vevő személy. Ez alól az EUMSZ 62. cikke alapján kivételt képeznek az EUMSZ 52. cikk (1) bekezdésében foglaltak, miszerint a szolgál-

tatásnyújtás szabadságát kimondó rendelkezések és az azok alapján hozott intézkedések nem érintik azoknak a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseknek az alkalmazhatóságát, amelyek közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okokból különleges elbánást írnak elő a külföldi állampolgárokra nézve. Ezeket a megszorításokat azonban mindig szigorúan a lehető legszűkebb értelemben kell vizsgálni. Ennek megfelelően valószínűsíthető, hogy egy települési önkormányzat területén a közterület fenntartás, parkfenntartás, gyepmesteri feladatok, síkosságmentesítés, ingatlan üzemeltetés/kezelés nincs közvetlen kapcsolatban a közrenddel, a közbiztonsággal és a közegészségüggyel. Erre figyelemmel a Kbt. 9. § (8) bekezdése szerinti kivételi kör ebben az esetben nem alkalmazható.

12. kérdés

Nem ütközik-e a Kbt. 2. § (1) bekezdésében deklarált alapelvekbe az, ha a Kbt. 5. § (1) bekezdése cd) pontja szerinti ajánlatkérő helyi önkormányzati rendelettel határoz meg – az adott önkormányzat területi hatályának figyelembevételével – olyan szolgáltatási tevékenysége(ke)t, amely(eke)t kizárólagos jogosultság alapján nyújthat a kizárólagos tulajdonában álló, Kbt. 5. § (1) bekezdés e) pontja szerinti ajánlatkérő?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint a Kbt. alapelveit nem az a tény sértheti, hogy az ajánlatkérő önkormányzat helyi önkormányzati rendeletben határoz meg kizárólagos jogot, hanem adott esetben az, hogy nem alkalmazza a Kbt.-t. Amennyiben az ajánlatkérő úgy kerüli meg a Kbt. kötelező alkalmazását, hogy jogszerűtlenül alkalmazza a Kbt. 9. § (8) bekezdés k) pontját, akkor egyébként is megállapítható az adott tényállás tekintetében konkrét Kbt.-s jogszabályhelyek – a Kbt. 4. § (1) bekezdése és a Kbt. 9. § (8) bekezdés k) pontja – sérelme, ezért az alapvető sérelem önálló vizsgálatára nincsen szükség.

Annak megállapítása, hogy az ajánlatkérő jogszerűen ruház-e fel valakit kizárólagos jogokkal, a közbeszerzési jogon kívül eső kérdés, így ebben a kérdésben a Kbt.-ben meghatározott, közbeszerzésekre vonatkozó alapelvek nem bírnak relevanciával.

13. kérdés

Röntgenberendezések és rendszerek beszerzésére irányuló közbeszerzési eljárás során az ajánlatkérő az ún. gyártói kom-

patibilitást, azaz azt a körülményt, hogy a röntgenberendezések bizonyos részegységeinek – így különösen a röntgensőnek és a generátornak, valamint képképző szoftvernek – ugyanaz a gyártója, műszaki paraméterként határozza meg. Komplettszisztemeket kevesen gyártanak, általában az egymással kompatibilis részegységek gyártása, ezt követően pedig ezen részegységek rendszerbe integrálása a jellemző. Az ajánlatkérő a Kbt. 58. § (2)-(3) bekezdései alapján előírhatja-e a műszaki leírásban egy komplex berendezés beszerzési igényének meghatározása esetében az egyes részegységek közötti „gyártói kompatibilitást”, mint minimum műszaki követelményt/paramétert?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az ilyen előírás a Kbt. 58. § (2)-(3) bekezdésébe ütközhet.

A Kbt. 58. § (2)-(3) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„(2) Az ajánlatkérő köteles megadni az eljárást megindító felhívásban vagy a további közbeszerzési dokumentumokban a közbeszerzés tárgyára vonatkozó műszaki leírást. A műszaki leírás azoknak az előírásoknak az összessége, amelyek meghatározzák azokat a közbeszerzés tárgya tekintetében megkövetelt jellemzőket, amelyek alapján a közbeszerzés tárgya olyan módon írható le, hogy az megfeleljen az ajánlatkérő által igényelt rendeltetésnek. E jellemzők utalhatnak a kért építési beruházás, áru vagy szolgáltatás előállításának és nyújtásának folyamatára vagy módszerére, vagy életciklusa bármely más szakaszának valamely konkrét folyamatára, akkor is, ha ezek a tényezők végeredményben nem befolyásolják az adott építési beruházás, áru vagy szolgáltatás tulajdonságait, feltéve, hogy kapcsolódnak a szerződés tárgyához [76. § (7) bekezdés], valamint annak értékéhez és céljaihoz képest arányosak.

(3) A műszaki leírásnak valamennyi gazdasági szereplő számára egyenlő hozzáférést kell lehetővé tennie, és nem lehet olyan hatása, amely indokolatlanul akadályozná a verseny biztosítását a közbeszerzés során.”

Az ajánlatkérőnek, amikor műszaki paraméterként kompatibilitási követelményeket határoz meg, akkor azt is szükséges megadnia, hogy melyek e kompatibilitás ismérvei, mik azok a tulajdonságok, amelyek a kompatibilitás esetében relevanciával bírnak (lásd a Közbeszerzési Döntőbizottság D.409/18/2018. sz. hatá-

rozatának 34. pontját). A levelében szereplő információk alapján a műszaki paraméterek között kompatibilitást megalapozó tulajdonságként szerepel az, hogy az adott terméknek ugyanaz kell, hogy legyen a gyártója, mint a többi részegységnek.

Az ajánlatkérő a Kbt. felhatalmazása alapján maga határozhatja meg a beszerzési igényét és nem köteles hosszú távon olyan orvosszakmai és üzembiztonsági kockázatokat vállalni, amelyek viselésére jogszabály nem kötelezi és gazdaságilag sem kedvezőek számára, az ajánlatkérőnek elsősorban a saját beszerzési igényeire és nem az ajánlattevők érdekeire figyelemmel kell előkészítenie a közbeszerzési eljárását (lásd a Közbeszerzési Döntőbizottság D.24/27/2020. sz. határozatának 67-77. pontját, D.370/18/2020. sz. határozatának 62. pontját).

Ugyanakkor ilyen feltétel előírása csak megfelelő, objektív indokkal történhet. Ez lehet műszaki, gazdasági, jogi vagy akár orvosszakmai. Az a körülmény, hogy a kompatibilitásnak „gyárinak” kell lennie, alapvetően nem tekinthető műszaki indoknak. Az ajánlatkérő jogosult olyan követelményeket támasztani, amelyek a minél hatékonyabb, biztonságosabb teljesítést célozzák, de a szerződés teljesítéséhez ténylegesen nem szükséges, indokolatlan előírásokat már nem tehet, mivel biztosítania kell a verseny legszélesebb körű megvalósulását, a verseny tisztaságát, átláthatóságát, illetve az ajánlattevők esélyegyenlőségét, az egyenlő bánásmódot. Indokolt esetben, amennyiben a Kbt. 58. § (2) és (3) bekezdésében rögzített további feltételek is fennállnak, előfordulhat olyan ajánlatkérői előírás, követelmény, amely a verseny bizonyos mértékű korlátozásával jár. Az ajánlatkérői előírás, követelmény indokoltságának megítélése során a beszerzés tárgyából, az ajánlatkérő által az ajánlati felhívásban és a közbeszerzési dokumentumokban ismertetett feladatokból kell kiindulni és vizsgálni azt, hogy az ajánlatkérő által előírt feladatok teljesítése indokoltá teszi-e az ajánlatkérő által tett korlátozó követelményt (lásd a Közbeszerzési Döntőbizottság D.393/22/2022. sz. határozatának 24-32. pontját). Amennyiben nincs olyan jellegű indoka a versenyt korlátozó feltételeknek, amely olyan közérdeket szolgál, amely szembeállítható a Kbt. 2. § (2) bekezdése szerinti, esélyegyenlőséget, egyenlő bánásmódot, és arányos módon történő eljárást előíró alapelv által meghatározott közérdekkel, akkor az előírás jogsértő.

14. kérdés

A Kbt. 36. § (1) bekezdése szerinti „ugyanabban a közbeszerzési eljárásban” kifejezés DBR keretében a teljes DBR-re kiterjedően értelmezendő-e, tehát ugyanazon közbeszerzési eljárásnak a DBR részvételi szakasza és valamennyi ajánlattételi szakasza együtt értendő, vagy a Kbt. 36. § (1) bekezdése szerinti „ugyanabban a közbeszerzési eljárásban” kifejezés alatt a DBR egy-egy konkrét ajánlattételi szakasza értendő?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint a Kbt. 36. § (1) bekezdése szerinti együttes megjelenés tilalma DBR esetén ajánlattételi eljárásonként vizsgálandó.

A Kbt. 36. § (1) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező ugyanabban a közbeszerzési eljárásban – részajánlat-tételi lehetőség biztosítása esetén ugyanazon rész tekintetében –

- a) nem tehet másik ajánlatot más ajánlattevővel közösen, illetve nem nyújthat be másik részvételi jelentkezést más részvételre jelentkezővel közösen,
- b) más ajánlattevő, illetve részvételre jelentkező alvállalkozójaként nem vehet részt,
- c) más ajánlattevő, illetve részvételre jelentkező szerződés teljesítésére való alkalmasságát nem igazolhatja [65. § (7) bekezdés].”

A DBR-útmutató 6. pontjában ezzel összefüggésben az alábbi szerepel:

„A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács felhívja a figyelmet arra, hogy az együttes megjelenés tilalma [Kbt. 36. § (1) bekezdés] ajánlattételi eljárásonként, részekre történő ajánlattétel lehetősége esetén részenként vizsgálandó.”

Tehát nem a teljes DBR-re kiterjedően, valamennyi, a DBR-be fölvetett gazdasági szereplőre vonatkozóan kell a Kbt. 36. § (1) bekezdését vizsgálni, hanem csak az adott ajánlattételkor megjelenő ajánlattevők, illetve részajánlattételkor az adott rész tekintetében ajánlatot tevő gazdasági szereplők tekintetében.

15. kérdés

A DBR ajánlattételi szakaszában az ajánlattevő a Kbt. 36. § (1) bekezdésében foglaltak alapján az ajánlatában bevonhatja-e alvállalkozóként azon gazdasági szereplőt, aki az azonos

DBR-be a részvételre jelentkezők közé szintén felvételre került, de a konkrét ajánlattételi szakaszban ajánlatot nem nyújtott be, tehát a konkrét ajánlattételi szakaszban ajánlattevőként nem jelenik meg?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint a Kbt. alapján az ilyen gazdasági szereplő alvállalkozóként történő bevonásának nincsen akadálya.

Amennyiben az ajánlatkérő úgy ítéli meg, hogy a DBR-be felvett gazdasági szereplőknek az a megállapodása, miszerint az egyikük ajánlattevőként, a másikuk alvállalkozóként lép fel a DBR ajánlattételi szakaszában a verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki [Tpvt. 11. § (1) bekezdés] vagy ennek célja vagy hatása a piaci verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása [EUMSZ 101. cikk (1) bekezdés], akkor a Kbt. 36. § (2) bekezdése szerinti szignalizációs kötelezettsége áll fenn a Gazdasági Versenyhivatal felé.

16. kérdés

Amennyiben az ajánlattevő bevonhatja alvállalkozóként azon gazdasági szereplőt, aki az azonos DBR-be a részvételre jelentkezők közé szintén felvételre került, de a konkrét ajánlattételi szakaszban ajánlatot nem nyújtott be, akkor a Kbt. 37. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel mikor teheti ezt meg: a szerződéskötést megelőzően bejelentve, vagy a szerződéskötést követően bejelentve?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az ajánlattevő ezt a gazdasági szereplőt már az ajánlattételkor bevonhatja alvállalkozóként.

A Kbt. 37. § (2) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Az (1) bekezdés h)-i) pontja szerinti eljárás eredményéről szóló tájékoztatót az ajánlatkérő legkésőbb a szerződéskötést, ennek hiányában az eljárás eredménytelenné nyilvánításáról vagy a szerződés megkötésének megtagadásáról [131. § (9) bekezdés] szóló ajánlatkérői döntést követő három munkanapon belül köteles megküldeni közzétételre. Részekre történő ajánlattétel esetén a közzétételre megküldés határideje valamennyi rész tekintetében az utolsó szerződés megkötésétől, a teljes eljárás eredménytelensége esetén valamennyi rész tekintetében az utolsóként meghozott,

az eljárás eredménytelenné nyilvánításáról szóló ajánlatkérői döntéstől kezdődik. A közbeszerzési eljárás e hirdetmény közzétételével zárul le.”

Ehhez képest DBR esetén speciális rendelkezéseket tartalmaz a Kbt. 37. § (4) bekezdése:

„Az ajánlatkérő a (2) bekezdéstől eltérően az eljárás eredményéről szóló tájékoztatót keretmegállapodás vagy dinamikus beszerzési rendszer alkalmazása esetén a keretmegállapodás alapján, vagy a dinamikus beszerzési rendszer keretében kötött szerződésekről együttesen is közzéteheti. Ebben az esetben a hirdetményt a megelőző negyedév során kötött szerződésekről a naptári negyedév utolsó napját követő három munkanapon belül kell megküldeni közzétételre.”

Tekintettel azonban arra, hogy az ajánlattevőnek már az ajánlattételkor joga van bevonni az alvállalkozót (lásd a 15. kérdésre adott választ) ezért a Kbt. 37. § (4) bekezdésében foglaltaknak e körben nincsen jelentősége.

17. kérdés

A Kbt. 138. § (3) bekezdésében foglaltak, miszerint „az ajánlatkérő nem korlátozhatja az ajánlattevő jogosultságát alvállalkozó bevonására”, miként alkalmazandók helyesen a Kbt. 36. § (1) bekezdése szerinti „részvételre jelentkező – alvállalkozó” kettős megjelenésének tilalmával együttesen a szerződéskötést követően, a szerződés teljesítési szakaszában, de még az eljárás eredményéről szóló tájékoztató, tehát az eljárás lezárásának időpontját megelőzően olyan gazdasági szereplővel összefüggésben, amelyik a DBR-be felvételt nyert, de az adott szerződés megkötésére irányuló ajánlattételi szakaszban ajánlattevőként nem vett részt?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az olyan gazdasági szereplő Kbt. 138. § (3) bekezdése szerinti, alvállalkozóként történő bevonásának nincsen a Kbt.-ben nevesített akadálya, aki a DBR-be felvételt nyert, de az adott szerződés megkötésére irányuló ajánlattételi szakaszban ajánlattevőként nem vett részt.

18. kérdés

Az ajánlattevő a Kbt. 36. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a szerződés teljesítésébe bevonhatja-e alvállalkozóként azon

gazdasági szereplőt, aki az azonos DBR-be a részvételre jelentkezők közé szintén felvételre került, és a konkrét ajánlattételi szakaszban ajánlatot nyújtott be, tehát a konkrét ajánlattételi szakaszban ajánlattevőként jelent meg?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint ezt a gazdasági szereplőt az ajánlattevő a szerződés teljesítésébe bevonhatja, ha ez a Kbt. alapelveit nem sérti.

A Miniszterelnökség Közbeszerzési Felügyeleti Főosztályának „A közbeszerzések során a verseny tisztaságának sérelmét eredményező egyes helyzetek elkerülésével kapcsolatos ellenőrzési gyakorlatról” tárgyú közleménye³ (módosításokkal egységes szerkezetben – 2022.08.16., a továbbiakban: Közlemény) rögzíti, hogy amennyiben a közbeszerzési eljárásban nyertes ajánlattevő a közbeszerzési eljárás lezárása, azaz a szerződés megkötéséről szóló hirdetmény közzététele után a szerződés teljesítésébe a Kbt. 138. § (3) bekezdése alapján olyan alvállalkozót von be, aki a közbeszerzési eljárásban maga is ajánlattevő volt, akkor a Kbt. 36. § (1) bekezdés b) pontjának alkalmazása fogalmilag kizárt, mivel annak egyik feltétele, hogy arra még a közbeszerzési eljárás során kerüljön sor, azonban az ilyen alvállalkozó bevonása a Kbt. szabályainak megkerülését, a Kbt. alapelveinek megsértését veti fel, és súlyosan veszélyezteti a szerződéshez adott esetben kapcsolódó uniós forrás felhasználhatóságát. A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint is a Kbt. 2. §-ában meghatározott alapelvekbe ütközhet az ilyen helyzet.

Fentieken túl megjegyzendő, hogy a Kbt. 36. § (2) bekezdés kifejezetten a közbeszerzési eljárás során észlelt kartelltilalmi előírások megsértésének jelzésére vonatkozik. Fontos továbbá, hogy a Tpv. 11. §-ába ütköző magatartást egymástól független gazdasági szereplők (vállalkozások) „tudnak” elkövetni.

Az ellenőrzési gyakorlatban érvényesített szempontok között emeli ki a Közlemény, hogy az ajánlatkérővel szemben az ellenőrzésnek különösen az az elvárása, hogy megítélje azt, hogy az eljárásban részt vett – nem nyertes – ajánlattevőnek a teljesítésbe alvállalkozóként történő bevonása a Kbt. alapelveinek megsértését megvalósítja-e (ilyen eset lehet például, ha bizonyíték

³ lásd:

https://www.kozbeszerzes.hu/media/documents/Minisztereln%C3%B6ks%C3%A9g_k%C3%B6zlem%C3%A9nye__a_verseny_tisztas%C3%A1g%C3%A1nak_s%C3%A9relm%C3%A9t_eredm%C3%A9nyez%C5%91_2022.08.16..pdf

merül fel arra vonatkozóan, hogy az ajánlattevő és a leendő alvállalkozó a közbeszerzési eljárás során megállapodott a későbbi, alvállalkozóként történő bevonásról, a teljesítés során való alvállalkozóként történő bevonás feltételeit a közbeszerzési eljárás során egyeztetették), továbbá a törvénynek megfelelően kezelje pl. a Kbt. alapelveibe ütköző szerződés teljesítés kapcsán a Kbt. 141-142. §-aiban foglalt előírások és tilalmak betartását (különösen a hibás teljesítés jogkövetkezményeinek alkalmazása); a vonatkozó kartelltilalmi előírások nyilvánvaló megsértésének észlelése (tehát egyértelmű bizonyítottság, megállapíthatóság) esetében, valamint – az ajánlatkérő rendelkezésére álló dokumentumokra, bizonyítékokra tekintettel – alapos okkal feltételezés esetén is tegyen jelzést az ajánlatkérő a GVH részére.

Az ajánlatkérőnek valamennyi, az adott közbeszerzési eljárás lefolytatása során, illetve a szerződés teljesítése alatt felmerült körülményt figyelembe véve, azokat logikai láncba fűzve szükséges megítélnie a kartelltilalmi előírások megsértésének a GVH felé történő jelzésére vonatkozó kötelezettség fennállását.

Figyelembe kell venni azt is, hogy az eljárás eredményéről szóló tájékoztató, tehát az eljárás lezárásának időpontját megelőzően a Kbt. 36. § (1) bekezdés megsértésével bevont alvállalkozó a Kbt. 73. § (1) bekezdése szerinti kizáró ok és a Kbt. 75. § (2) bekezdés c) pontja szerinti eredménytelenségi ok lehet az adott szerződés vonatkozásában, valamint felvetheti a Kbt. 62. § (1) bekezdés o) pontja szerinti kizáró ok fennállását is.

19. kérdés

Amennyiben az ajánlattevő a Kbt. 36. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a szerződés teljesítésébe bevonhatja alvállalkozóként azon gazdasági szereplőt, aki a konkrét ajánlattételi szakaszban szintén ajánlatot nyújtott be, mikor teheti ezt meg, a szerződéskötést megelőzően bejelentve vagy a szerződéskötést követően bejelentve?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az ajánlattételi szakaszban – a szerződéskötést megelőzően nem lehet bevonni ilyen alvállalkozót. A szerződés megkötését – és az erről szóló tájékoztató közzétételét – követően akkor lehet bevonni ezt az alvállalkozót, ha ez a Kbt. alapelveit nem sérti.

Az ajánlattételi szakaszban nem lehet bevonni alvállalkozóként azt a gazdasági szereplőt, aki ugyanazon ajánlattételkor szintén nyújtott be ajánlatot. A szerződés

megkötése előtt és a szerződés megkötését követően az eljárás eredményéről szóló tájékoztató közzétételét megelőzően a közbeszerzési eljárás – a Kbt. 37. § (2) és (4) bekezdésére figyelemmel – még folyamatban van, ekképpen a Kbt. 36. § (1) bekezdése ilyenkor relevanciával bír. A DBR-útmutató szerint az együttes megjelenés tilalma [Kbt. 36. § (1) bekezdés] ajánlattételi eljárásonként, részekre történő ajánlattétel lehetősége esetén részenként vizsgálendő. A kérdésben foglalt esetet pedig nevesíti a Kbt. 36. § (1) bekezdés b) pontja, tehát ilyenkor az érintett ajánlatokat a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontja alapján érvénytelenné kell nyilvánítani.

A szerződéskötést – és az erről szóló tájékoztató közzétételét – követő bevonás esetén már kizárt a Kbt. 36. § (1) bekezdésének az alkalmazása (lásd a 18. kérdésre adott választ).

20. kérdés

Miként befolyásolja, befolyásolja-e az azonos ajánlattételkor szintén ajánlatot benyújtó gazdasági szereplő alvállalkozóként történő bevonhatóságának lehetőségét az eredményről szóló tájékoztató negyedéves közzététele?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint lényeges körülmény, hogy az eljárás eredményéről szóló tájékoztató közzététele előtt, vagy azt követően vonja-e be a nyertes ajánlattevő a szerződés teljesítésébe ezt az alvállalkozót.

Amennyiben az ajánlatkérő él azzal a lehetőséggel, hogy a Kbt. 37. § (4) bekezdés szerint a DBR ajánlattételeihez kapcsolódó, eredményről szóló tájékoztatót negyedévente, összesítve teszi közzé, akkor a Kbt. 37. § (2) bekezdésének utolsó mondata, miszerint a közbeszerzési eljárás e hirdetmény közzétételével zárul le, erre a hirdetményre vonatkozik. Ennek megfelelően a DBR-hez kapcsolódó negyedéves, eljárás eredményéről szóló tájékoztató közzétételéig az abban szereplő eljárások még nem zárultak le. Így, amennyiben az ajánlattevőként szerződő fél e hirdetmény megjelenését megelőzően von be másik ajánlattevőt alvállalkozóként a szerződés teljesítésébe, akkor megsérti a Kbt. 36. § (1) bekezdés b) pontját.

Amennyiben e hirdetmény megjelenését követően vonja be ezt az alvállalkozót, akkor immár fogalmilag kizárt, hogy megsértse a Kbt. 36. § (1) bekezdését, ugyanakkor ebben az esetben is felmerülhet a Kbt. alapelvi sérelme, illetve a Kbt. 36. § (2) bekezdése szerinti szig-

nalizációs kötelezettség (lásd a 18. kérdésre adott választ).

21. kérdés

A 2023. 11. 08. napjától hatályos Kbt. 27. § (3) bekezdésének c) pontja a Kbt. 197/E. § alapján kiterjed-e a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó által lefolytatott és jóváhagyott (ellenjegyzett) közbeszerzési eljárásokra, azaz a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó (a továbbiakban: FAKSZ) jogosult-e továbbra is lefolytatni és jóváhagyni a részben vagy egészben európai uniós forrásból megvalósuló közbeszerzési eljárás dokumentumait a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadói tevékenységről szóló 257/2018. (XII. 18.) Korm. rendelet (a továbbiakban: FAKSZ-rendelet) alapján?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint a Kbt. 197/E. § alkalmazása esetén a FAKSZ jogosult lefolytatni az eljárást és a szükséges dokumentumokat az aláírásával ellátni a Kbt. 27. § (3) bekezdés c) pontja szerinti eljárások esetén is, amennyiben a beszerzés tárgya áru vagy szolgáltatás.

A Kbt. 27. § (3) bekezdés c) pontja szerint a Kbt. 5. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti ajánlatkérő, valamint az Kbt. 5. § (1) bekezdés c) pont ca) és cb) alpontja szerinti szervezet – a helyi önkormányzati költségvetési szerv és a nemzetiségi önkormányzati költségvetési szerv kivételével – köteles állami közbeszerzési szaktanácsadót (a továbbiakban: ÁKSZ) bevonni a részben vagy egészben európai uniós forrásból megvalósuló közbeszerzési eljárásba, kivéve a keretmegállapodás alapján történő, szolgáltatás megrendelése és árubeszerzés esetén az uniós értékhatárt, építési beruházás esetén a hétszáz millió forintot el nem érő beszerzés megvalósításába.

A Kbt. 197/E. §-a az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„(1) A Beruházási törvénnyel megállapított 197/D. §-t 2026. június 30. napjáig a (2) és (3) bekezdésben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) Kormányrendeletben meghatározott közbeszerzésre kötelezett szerv árubeszerzés vagy szolgáltatás megrendelése esetén e törvény Beruházási törvény által módosított rendelkezéseinek hatályba lépését megelőző napon hatályos szabályai alapján a közbeszerzési eljárásaiba felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadót bevonhat. Ezekben az esetekben a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó e törvény Beruházási tör-

vény által módosított rendelkezéseinek hatályba lépését megelőző napon hatályos rendelkezései alapján jár el.

(3) Az a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó, aki a 197/D. § alapján nem vállalja, hogy tevékenységét állami közbeszerzési szaktanácsadóként végezze, a továbbiakban a közbeszerzésre kötelezett szerv árubeszerzés vagy szolgáltatás megrendelése esetén a (2) bekezdésben foglaltak szerint végzi felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó tevékenységét azzal, hogy a Közbeszerzési Hatóság nem törli a névjegyzékből.”

Az állami közbeszerzési szaktanácsadói tevékenységről szóló 478/2023. (X. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: ÁKSZ-rendelet) 23. § (8) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„A Kbt. 197/E. § (2) bekezdése alapján felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadót a Kbt. 5–7. §-a szerinti ajánlatkérő vehet igénybe. A Kbt. 5. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti ajánlatkérő, valamint a Kbt. 5. § (1) bekezdés c) pont ca) és cb) alpontja szerinti ajánlatkérő a Kbt. 197/E. § (2) bekezdése alapján állami közbeszerzési szaktanácsadó helyett a Kbt. 27. § (3) bekezdése szerinti esetekben felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadót is igénybe vehet, ha a beszerzés tárgya árubeszerzés vagy szolgáltatás megrendelése.”

A Kbt. 5-7. §-a szerinti bármelyik ajánlatkérő 2023. november 8-át követően is dönthet úgy, hogy FAKSZ-ot vesz igénybe, és a Kbt. 5. § (1) bekezdés a), b) valamint c) pontjának ca) és cb) alpontja szerinti ajánlatkérő is dönthet úgy, hogy – amennyiben a közbeszerzés tárgya árubeszerzés és szolgáltatás megrendelés – még a Kbt. 27. § (3) bekezdése szerinti esetben is ÁKSZ helyett FAKSZ-ot vesz igénybe. Ebben az esetben a Kbt. 197/E. § (2) bekezdése alapján a FAKSZ úgy köteles eljárni, mint 2023. november 8-át megelőzően, tehát a közbeszerzési eljárás során biztosítja a közbeszerzési szakértelemet, bizonyos dokumentumokat elektronikus aláírásával jóváhagy, illetve általában köteles ellátni minden, a FAKSZ-rendelet 21. §-ában meghatározott feladatot. Az ÁKSZ vagy a FAKSZ minőségben történő eljárás csak a Kbt. 197/E. § (2) bekezdése és az ÁKSZ-rendelet 23. § (8) bekezdése által meghatározott esetekben szükséges. Az ezen esetkörön kívül eső eljárások vonatkozásában a közbeszerzési szakértők tevékenységgyakorlását nem szabályozza a jogalkotó, így az alkalmazandó szakértői megnevezés vagy az EKR-ben elvégzendő cselekmények köre sem meghatározott. Ebből következően

a FAKSZ rendelet vagy az ÁKSZ rendelet előírásai szerinti eljárás, illetve a kapcsolódó terminológia használata nem elvárás, de jogszabályi tilalomba sem ütközik. Ezeket a kérdéseket az ajánlatkérő belső szabályzataiban vagy a közbeszerzési szakértő bevonására irányuló szerződésben javasolt rendezni általános jelleggel vagy eljárásonként.

22. kérdés

Amennyiben biztosított egy részben vagy egészben európai uniós forrásból megvalósuló közbeszerzési eljárásban a FAKSZ jelenléte és jóváhagyása, akkor kötelező-e ÁKSZ-t igénybe venni egy Kbt. 5. § (1) bekezdés a) pont, b) pont, c) pont ca) és cb) alpont szerinti ajánlatkérőnek?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint a Kbt. 197/E. § (2) bekezdése szerinti (árubeszerzés vagy szolgáltatás megrendelés) e-

setben az ajánlatkérőnek a FAKSZ mellett nem szükséges ÁKSZ-t is igénybe vennie.

A Kbt. 197/E. § (2) bekezdésének első mondata szerint kormányrendeletben meghatározott közbeszerzésre kötelezett szerv árubeszerzés vagy szolgáltatás megrendelése esetén a Kbt.-nek az állami építési beruházások rendjéről szóló 2023. évi LXIX. törvény által módosított rendelkezéseinek hatályba lépését megelőző napon hatályos szabályai alapján az árubeszerzés és szolgáltatás megrendelés tárgyú közbeszerzési eljárásaiba felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadót bevonhat.

Ez azt jelenti, hogy a Kbt. 3. § 14. pontja szerinti járulékos közbeszerzési szolgáltatást, illetve a FAKSZ rendelet 21. §-a szerinti tevékenységet az adott közbeszerzési eljárásban a FAKSZ végzi.